

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoVN/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 9513100016
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9513100016.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Daniely Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2018 v Bratislave, vo veci obvineného L. T. a spol. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2TdoV/13/2015, o oznámenej zaujatosti členom senátu JUDr. Pavlom Farkašom, takto

rozhodol:

Podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku člena senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Pavola Farkaša v y l u č u j e z vykonávania úkonov trestného konania vo veci obvineného L. T. a spol., vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2TdoV/13/2015.

Odôvodnenie

Vo veci obvineného L. T. a spol., (kde jedným z odsúdených je aj JUDr. B. R., a to za spáchanie zločinu zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a za spáchanie zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 ods. 4 Trestného zákona) vykonáva Najvyšší súd Slovenskej republiky pod sp. zn. 2TdoV/13/2015, konanie o dovolaní podanom obvineným L. T. proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To/12/2014 z 26. februára. 2015 v päťčlennom senáte 2TdoV Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorého členom je aj JUDr. Pavol Farkaš.

Dňa 19. novembra 2018 člen senátu 2TdoV - JUDr. Pavol Farkaš oznámil svoju zaujatosť a uviedol: „Z obsahu trestných spisov je zrejmé, že v predmetných trestných veciach okrem iných bol odsúdený JUDr. B. R., nar. XX. O. XXXX, bytom R., E. XX, ktorého dlhoročne osobne poznám ako bývalého spolužiaka z gymnázia, následne aj spolužiaka z právnickej fakulty. S menovaným sme sa dlhodobou stýkali aj na priateľskej báze, navštevovali sme sa aj rodinne, osobne som sa poznal s jeho rodičmi a poznám sa s jeho bratom Ing. K. R. a jeho manželkou D.. G. R., ktorá je aj v súčasnosti kolegyňou mojej manželky pracujúcej v oblasti lekárnictva. V jednej z jeho trestných vecí som bol vypočutý ako svedok po tom, čo sa menovaný obvinený pokúsil získať odo mňa finančné prostriedky tak, že ma uvádzal do omylu. S bývalými spolužiakmi z gymnázia sa pravidelne a relatívne často priateľsky stretávame a týchto stretnutí sa JUDr. B. R. osobne zúčastňuje. S poukazom na uvedený pomer k osobe obvineného Dr. B. R. v označených veciach sa cítim byť zaujatý, resp. moja účasť pri rozhodovaní by

nepochybne bola vnímaná ako účasť zaujatej osoby, vzhľadom na môj vzťah k obvinenému. V danej súvislosti poukazujem na uznesenie NS SR z 6. marca 2012, sp. zn. 6Ndt/4/2012, ktorým som bol na základe vlastnej námietky zaujatosti, vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci proti obvinenému F. R. a spol., vedenej na NS SR pod sp. zn. 1Tost/7/2012, vzhľadom na vzťah k osobe obvineného JUDr. B. R.. Navrhujem preto, aby som bol z vykonávania úkonov vo vyššie označených trestných veciach vylúčený."

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal dôvodnosť oznámenej zaujatosti JUDr. Pavlom Farkašom a zistil, že sú dané dôvody na jeho vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania v označenej veci.

Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky". Článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky priznané právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v sebe zahŕňa aj právo na nestranného sudcu.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní, ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersack p. Belgicko - rozsudok ESĽP z 1. októbra 1982, Le Compte a ďalší p. Belgicko - rozsudok z 23. júna 1981). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán i verejnosti. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Pri objektívnej nestrannosti stačí, ak sú tu okolnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o nestrannosti súdu. Podľa ESĽP je potrebné „ísť ďalej než ako sa vec javí" (looking behind appearances). Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, ona sa musí aj javiť, že je vykonaná (justice must not only be done, it must also be seen to be done) vid' rozsudky ESĽP Delcourt p. Belgicko - zo 17. januára 1970, Saraiva De Carvalho p. Portugalsku - z r. 1994.

Z uvedenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca má určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k prejednávanej veci, osobám, ktorých sa úkon priamo týka, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio", teda nezávisle a nestranne. V prípade, ak sa vecnými a relevantnými argumentmi nepreukáže absencia predsudkov alebo predpojatosti u konajúceho sudcu, potom nie je možné vysloviť, že sú dané predpoklady na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existencia dôvodu či dôvodov na jeho vylúčenie.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu z dôvodov uvedených v § 31 Trestného poriadku predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nesmie byť nikto odňatý svojmu zákonnému sudcovi s tým, že príslušnosť sudcu aj súdu ustanoví zákon. Sudcu preto možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania v pridelennej veci iba celkom výnimočne, a to iba zo závažných zákonných dôvodov uvedených v § 31 Trestného poriadku, ktoré sudcovi bránia rozhodovať v súlade so zákonom objektívne a nezaujato (ÚS 2/2005).

Konkrétne dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku.

Z oznámenej zaujatosti a ani z predloženého spisu nevyplývajú dôvody na vylúčenie člena senátu JUDr. Pavla Farkaša v zmysle § 31 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky upriamil pozornosť na skúmanie dôvodov na jeho vylúčenie podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu pochybností o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencovi alebo pre jeho pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť vo veci procesne činného orgánu trestného konania na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu (alebo iného procesne činného orgánu - vyšetrovateľ, prokurátor) pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže spočívať napríklad v tom, že vo veci procesne činný orgán, resp. jeho príbuzní, rodinný príslušník, osoba jemu blízka a podobne, boli činom poškodení eventuálne procesne činný orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne.

Pomerom procesne činného orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Trestného poriadku sa rozumie jeho vzťah k niektorej z osôb tam uvedených, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere procesne činného orgánu k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah.

Skutočnosť, že člen senátu JUDr. Pavol Farkaš je v blízkom priateľskom vzťahu s jedným zo spoluodsúdených (JUDr. B. R.) spolu s jeho osobne oznámenou zaujatosťou dokumentujú stav, z ktorého možno vyvodíť, že menovaný sudca nie je a nebude schopný (z hľadiska subjektívneho testu nestrannosti) konať nestranne a nezaujato vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 2TdoV/13/2015, pričom možno tiež dôvodne predpokladať, že vyššie uvedené skutočnosti by vo verejnosti mohli vyvolať vážne a legitímne pochybnosti o nezaujatosti procesne činného sudcu (z hľadiska objektívneho testu nestrannosti).

Najvyšší súd dospel k záveru, že dôvod oznámenej zaujatosti JUDr. Pavlom Farkašom je relevantný na rozhodnutie o vylúčení menovaného z vykonávania úkonov trestného konania vo veci dovolania podaného obvineným L. T. s ohľadom na pozitívne závery subjektívneho a objektívneho testu nestrannosti, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.